

Р Е Ш Е Н И Е

№ 229

София, 28 януари 2020 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на четвърти декември две хиляди и осемнадесета година, в състав :

ПРЕДСЕДАТЕЛ: КЕТИ МАРКОВА
ЧЛЕНОВЕ: ДАНИЕЛА АТАНАСОВА
КРАСИМИРА МЕДАРОВА

при секретаря Илияна Петкова
и в присъствието на прокурора Петър Долапчиев
като изслуша докладваното от съдия Даниела Атанасова наказателно дело № 1007/2018г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по протест на Апелативна прокуратура – Бургас срещу въззивна присъда № 102 от 11.07.2018г. постановена по в.н.о.х.д. № 118/18г. по описа на Апелативен съд – Бургас.

С протеста се релевират касационни основания по чл.348, ал.1, т.1 и 2 от НПК. Прави се искане за отмяна на атакуваната въззивна присъда и връщане на делото за ново разглеждане, с указания за признаване на подс.Д. за виновен в извършване в реална съвкупност на две престъпления – “по служба” по чл.283 от НК и “против правосъдието” по чл.289 от НК, с налагане на съответни наказания, определянето на едно общо наказание по правилата на чл.23 от НК и приложението на чл.66 от НК .

Възражения срещу протеста са подадени от адвокати М. М., В. Д. и П. К., защитници на подсъдимия И. Д.. Изложени са съображения, поради които защитниците намират въззивната присъда за правилна и законосъобразна.

В съдебното заседание пред касационната инстанция представителят на прокуратурата поддържа протеста и моли за уважаването му на основанията, посочени в него – чл.348, ал.1, т. 1 и 2 от НПК. Намира, че в протеста и

допълнението към него са изложени подробни и ясни съображения, подкрепящи оплакванията за допуснати съществени процесуални нарушения и нарушения на материалния закон.

Адвокат М. М., защитник на подсъдимия оспорва протеста и пледира същият да бъде оставен без уважение. Счита, че новата въззивна присъда на АС- Бургас е правилна и законосъобразна, постановена при стриктно спазване на процесуалните правила. Намира, че чрез повторния разпит на св.Д., въззивният съд непосредствено се е уверил в тезата, която свидетелката поддържа още от досъдебното производство. Именно това пряко и основно доказателство, имащо отношение към предмета на доказване на обвинението по чл.289 от НК е убедило според защитата съда да постанови новата оправдателна въззивна присъда. Твърди, че в мотивите на присъдата апелативната инстанция подробно е анализирала показанията на Д., като е проследила хронологичния ред на вземане на решението ѝ по вътрешно убеждение. За съществено намира заявеното, при това недвусмислено от свидетелката, че още преди срещата ѝ с подсъдимия, тя е изградила вътрешното си убеждение и проведеният с него разговор не ѝ е повлиял по никакъв начин. Счита, че подзащитният му не е извършил нищо незаконно, защото е документирал своите действия пред съответните компетентни служители на ГД Б. със съзнанието, че изпълнява служебните си задължения. Намира, че въззивната инстанция не може да бъде упрекната в допуснати съществени процесуални нарушения при оценката на доказателствата и в частност на показанията на свидетелката Д.. Моли въззивната присъда да бъде потвърдена.

Адвокат К. пледира за постановяване на решение, с което касационната инстанция да упражни правомощията си по чл.354, ал.1, т.1 от НПК и потвърди въззивната присъда изцяло, предвид изложените във възражението аргументи. Моли протестът на Апелативна прокуратура Бургас да не бъде уважен.

Адвокат Д. твърди, че предвид изложените в протеста аргументи по-скоро се касае за твърдения за необоснованост на въззивния акт, тъй като се оспорва различната фактическа обстановка, приета от апелативната инстанция, а не за допуснати съществени процесуални нарушения.

Подсъдимият И. Д. моли оправдателната присъда да бъде потвърдена.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и в пределите на правомощията си по чл.347, ал.1 от НПК, намери следното:

С присъда № 5 от 16.01.2018г., постановена по нохд № 606/16г. по описа на Окръжен съд - Сливен, подсъдимият И. С. Д. е бил признат за невиновен в това, че на неустановени дати в периода от 07.10.2015г. до 30.11.2015г.в [населено място], в сградата на съдебната палата,намираща се на [улица], в кабинет № 42 и кабинет № 215, при условията на продължавано престъпление, като длъжностно лице по смисъла на чл.93, т.1, б."а" от НК, заемащо отговорно служебно положение – началник сектор "Б." – [населено място] към ГД Б. - София със специфично

наименование “главен инспектор”, нарушил служебните си задължения, регламентирани в: чл.3, ал.1, т.1 от ЗМВР, раздел II” основни длъжностни задължения” от специфична длъжностна характеристика, чл.14 от Етичния кодекс за поведение на държавните служители в МВР, поискал от зам.административния ръководител на ОП-Стара Загора – Н.Т., от административния ръководител на ОП Стара Загора – Д.А. и от административния ръководител на ОС- Стара Загора- К.Г., се цел да набави облага за обв.Т., да се забави съвременното разследване по - досъдебно производство № ЗМ 917/15г. по описа на 02 РУ при ОД МВР-Стара Загора/преписка № 3458/15г. по описа на ОП – Стара Загора/, по което същият бил привлечен в качеството на обвиняем, както и делото да бъде решено със споразумение по реда на чл.381, ал.1 от НПК, с което на Т. да бъде определено по-леко наказание при условията на чл.55 от НК и от това са могли да настъпят немаловажни вредни последици, изразяващи се в създаване на съществени смущения в правилното и законосъобразно изпълнение на функциите по разследващите, прокурорските и правораздавателните органи по конкретното наказателно производство и сериозно разколебаване авторите им и доверието в тях, поради което и на основание чл.304 от НПК е бил оправдан по повдигнатото му обвинение за престъпление по чл.282, ал.2, вр. ал.1, вр. чл.26, ал.1 от НК.

Със същата присъда подсъдимият Д. е бил признат за виновен в това, че на неустановена дата в периода от 07.10.2015г. до 30.11.2015г.в [населено място], в сградата на съдебната палата, намираща се на [улица], в кабинет №.71, склонявал длъжностно лице от прокурорските органи – М. П. Д.- прокурор в Окръжна прокуратура – /населено място/ и наблюдаващ прокурор по досъдебно производство № ЗМ 917/15г. по описа на 02 РУ при ОД МВР-Стара Загора/преписка № 3458/15г. по описа на ОП – Стара Загора/, да наруши свои служебни задължения във връзка с правораздаването, а именно разпоредбите на : чл.10 от НПК, чл.14, ал.1 от НПК и чл.18 от НПК, като й осъществил въздействие – убеждавал я, независимо, че бил неправоимащо лице да изготви споразумение за решаване на досъдебното производство по реда на чл.381, ал.1 от НПК, с което на обв.Т. да се определи наказание при условията на чл.55 от НК, поради което и на основание чл.289, вр. чл.54 от НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от една година, като е оправдан по обвинението за склоняване към нарушение на служебни задължения във връзка с правораздаването по чл.381, ал.1, т.1 от НПК.

На основание чл.66 от НК изпълнението на наложеното наказание лишаване от свобода е отложено с изпитателен срок от три години, считано от влизане на присъдата в сила.

В тежест на подсъдимия са били възложени деловодните разноски.

С въззивна присъда № 102 от 11.07.2018г., постановена по внохд № 118/18г. по описа на Апелативен съд - Бургас, първоинстанционната присъда е била отменена в частта, с която подсъдимият е бил признат за виновен в извършването на престъпление по чл.289 от НК и му е било наложено наказание лишаване от свобода за срок от една година, изпълнението на което на основание чл.66 от НК е отложено за срок от три години, както и в частта досежно направените разноски,

като вместо това е постановено:подсъдимият И. Д. е признат за невиновен и оправдан на основание чл.304 от НПК по повдигнатото му обвинение за престъпление по чл.289 от НК, вр. чл.10, чл.14, ал.1 и чл.18 от НПК. В останалата част присъдата е било потвърдена.

Касационният протест на Апелативна прокуратура - Бургас е допустим, но неоснователен.

Във връзка с оплакванията в протеста за допуснати съществени процесуални нарушения, свързани със събирането и оценката на доказателствата и доказателствените средства е необходимо да се посочи, че пределите на касационната проверка са ограничени в рамките на фактическите положения, приети за установени от въззивния съд, след извършения от него доказателствен анализ и направените правни изводи. Настоящата инстанция не може да подменя вътрешното убеждение на контролирания съд по фактите, включени в предмета на доказване, а е оправомощена единствено да извърши проверка относно спазването на процесуалните предписания, гарантиращи правилното му формиране в съответствие с разпоредбата на чл. 14 от НПК. За да постанови съдебния си акт, отговарящ на законоустановените в чл. 339, ал. 2 вр. ал. 1 от НПК изисквания за съдържание, апелативният съд е извършил цялостна проверка на оспорената пред него присъда. Последният е дал своята оценка относно доказателствената дейност на предходната инстанция и след собствен анализ на доказателствения материал е извел нови фактически положения. В рамките на аналитичната си дейност, Апелативен съд - Бургас не е допуснал превратна интерпретация на доказателствената съвкупност, подценяване или надценяване на едни доказателства за сметка на други, а е оценил последните според действителното им съдържание и значение. Не са игнорирани доказателства или доказателствени средства, обсъждането на които би довело до фактически изводи, различни от установените от въззивната инстанция.

В протеста в три пункта са цитирани новите фактически положения, приети от апелативния съд и разликите с обстоятелствата, установени от първата инстанция. Твърди се, че различните констатации са резултат от направената от Бургаски апелативен съд оценка на показанията на свидетелката М.Д.. Изложените аргументи, частично сочат на собствен анализ и оценка на този доказателствен източник и на данните установени с него, които доводи не могат да бъдат предмет на коментар в настоящото решение. Необходимо е да се посочи, че в доказателствената маса, анализирана от въззивния съд са включени показания на св.Д., депозиращи в хода на съдебно следствие, проведено от двете решаващи инстанции, както и тези дадени на досъдебното производство и приобщени по реда на чл.281, ал.1, т.1 от НПК. Изцяло се споделя за правилен и съответен на процесуалните норми подходът на въззивната инстанция да извърши повторен разпит на свидетелката/съобразно изложените мотиви/, чийто показания са със съществено и водещо значение за изясняване на обективната истина по делото, което е в унисон и с принципа за непосредственост при събирането и проверката на

доказателствата. Провеждането на този разпит е обезпечило възможността на съда и на страните да изяснят с необходимата задълбоченост всички значими за предмета на доказване обстоятелства. За да кредитира показанията на свидетелката Д., дадени пред двете решаващи инстанции - относно проведените разговори при двете срещи между нея и подсъдимия, апелативният съд подробно и аргументирано е обсъдил тяхната вътрешна последователност, както и ги е оценил в контекста на останалия доказателствен материал. Апелативният съд не е дал безрезервна вяра на показанията, депозириани в проведените в хода на съдебното следствие разпити, а е изложил подробни и убедителни мотиви, за да приеме, че същите са последователни и безпротиворечиви, като съответно не е възприел за достоверни показанията на Д. от досъдебното производство. Обстоятелството, че свидетелските показания на Д. на досъдебното производство са били депозириани пред съдия от Софийски градски съд при предпоставките на чл.223, ал.1 от НПК е във връзка със закрепването им, предвид тяхната значимост за разкриване на обективната истина по делото, но не им придава изключителност по отношение на данните, които установяват и не изключва задължението на решаващите съдилища да ги оценят, наред с всички останали доказателства и доказателствени средства. В принципен аспект са верни съображенията, изложени в протеста, че депозирианите значително по-близко във времето на събитията показания биха могли да сочат на по-голяма достоверност, но този критерий не може да бъде единствен и достатъчен при оценка достоверността на гласните доказателствени източници. В случая неоснователно е твърдението, че въззивната инстанция е следвало да се довери на показанията на Д. от досъдебното производство, които са депозириани в по-близък период на процесните събития. На първо място приобщаването на показанията е на основание чл.281, ал.1, т.1 от НПК – констатириани противоречия досежно определени факти. На следващо място въззивната инстанция е обсъдили цитирианите в протеста противоречия и твърденията на Д. относно причините, които са ги породили, свързани с начина на провеждане на разпита на досъдебното производство и психическото състояние, в което се е намирала, като е изложила подробни аргументи, за да не им се довери. Доколкото настоящият състав споделя мотивите на апелативния съд, не се налага преповтарянето им. Твърденията на свидетелката, че е била стресириана в резултат на неочакваното прекъсване на летния ѝ отпуск и със съзнанието, че наказателното производство се води срещу нея в качеството ѝ на прокурор, са фактори които съдът правилно не е пренебрегнал. Тезата на прокурора, че това е “несериозен” аргумент, предвид трудовия стаж и длъжността, която е заемала Д., не може да бъде приета за основателна, тъй като не става въпрос за това, че като прокурор на Д. са ѝ били известни правата и задълженията, произтичащи от качеството ѝ на свидетел, а за конкретно състояние породено от личното ѝ възприятие за водено срещу нея наказателно производство в качеството ѝ на магистрат по повод изпълнение на служебните ѝ задължения.

Горното обуславя извод за неоснователност на твърденията в протеста за допуснати от ОС- Бургас нарушения при оценка показанията на св.Д..

Обобщено, въззивният съд не е допуснал нарушения в дейността си по анализ и оценка на доказателствената съвкупност, които да обусловят касационно основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК.

При установената фактология, апелативният съд е обосновал правилни правни изводи по отношение и на двете инкриминирани на подсъдимия обвинения. Досежно обвинението подсъдимият И. Д. да е склонявал длъжностно лице от прокурорските органи – М. Д. - прокурор в Окръжна прокуратура – [населено място], да наруши свои служебни задължения във връзка с правораздаването, регламентирани в чл.10, чл.14, ал.1 и чл.18 от НПК, съдът е счел, че той не е извършил действия, които да могат да бъдат подведени под състава на престъплението по чл.289 от НК. Приел е, че направените фактически констатации относно действителното съдържание на проведените между подсъдимия и св. Д. разговори, изключва доказаността на това обвинение, тъй като не е установено по изискуемия се безспорен начин Д. да я е склонявал да наруши свое служебно задължение, включително във връзка с инкриминираните разпоредби, за да постигне преследвания резултат, поради което единственият законосъобразен изход е постановяване на оправдателна присъда на основание чл.304 от НПК.

В принципен аспект е необходимо да се посочи, че изпълнителното деяние на престъплението по чл.289 от НК – “склоняване” изисква поведение от страна на дееца да мотивира, чрез убеждаване, съветване, обещаване на облага и др. съответното длъжностно лице от разследващите, прокурорските или съдебните органи да наруши свое служебно задължение във връзка с правораздаването. От субективна страна това престъпление може да бъде извършено само при форма на вината пряк умишъл- деецът следва да съзнава, че въздейства мотивационно на длъжностното лице, че това е с цел то да действа в разрез със служебните си задължения, като деецът иска настъпването точно на тези последици, а именно длъжностното лице да наруши изискванията за законосъобразно осъществяване на задълженията си във връзка с правораздаването.

В контекста на изложеното правилно въззивната инстанция е приела, че данните по делото и по-точно тези от разговорите между подсъдимия и св.Д. не установяват той да е отправял искане, увещание или по друг начин да я е мотивирал да наруши своето вътрешно убеждение при вземането на решение по воденото срещу обв. Т. досъдебно производство и по-точно относно изготвянето на споразумение за решаването му по реда на чл.381 от НПК. Принципно настоящият състав не възприема за правилни всички аргументи, изложени от апелативния състав в подкрепа на направените изводи за невиновност на подсъдимия и по-точно правилността на застъпеното разбиране, произтичащо от особеното мнение, постановено по Решение № 81/26.04.2018г. по н.д. №1277/17г. на ВКС, I н.о. Необходимо е да се посочи, че свидетелката Д. безпротиворечиво и последователно в показанията си пред двете решаващи инстанции поддържа становище, че разговорите ѝ с подсъдимия са били водени “в духа според съдебната практика и закона”, като той не е искал от нея да се отклони от вътрешното си убеждение, още по-малко да наруши закона. В останалата част аргументацията на контролираната

инстанция, в подкрепа на изводите за несъставомерност на деянието се споделят от настоящата инстанция и не се налага преповтарянето им.

Аргументите на касатора за допуснати нарушения на материалния закон досежно обвинението по чл.289 от НК са изложени в протеста в два пункта. На първо място се сочи, че фактическата обстановка, приета от първата инстанция обуславя изводи за съставомерност на деянието, което твърдение се явява неоснователно, предвид изложеното по-горе досежно фактическите констатации. Неоснователен е и доводът, че независимо от факта, че престъплението е резултатно, не могат да бъдат пренебрегнати данните за движението на воденото срещу Т. наказателно производство и крайния резултат. За съставомерността на деянието не се изисква обектът на въздействие да е избрал начин на поведение в унисон с оказаното му склоняване да наруши служебните си задължения във връзка с правораздаването, тъй като престъплението е формално, а не резултатно. Достатъчно е субектът на престъплението да въздейства върху вътрешното убеждение на длъжностното лице, чрез мотивирането му да подходи при изпълнение на служебните си задължения по желан от дееца начин.

По отношение на обвинението по чл.282 от НК, за което подсъдимият е оправдан и от двете решаващи инстанции, в протеста оплакването за нарушение на материалния закон е само досежно отказа на въззивната инстанция да извърши преквалификация на деянието в престъпление по чл.283 от НК. Искане за такава преквалификация е било отправено и пред апелативната инстанция, която го е отхвърлила, като в мотивите си е изложил съображения както досежно процесуалната допустимост, така и по същество. Принципно правилно е разбирането на контролирания съд относно допустимостта на подобна преквалификация, предвид правомощията му да приложи закон за по-леко наказуемо престъпление, без съществено изменение на обстоятелствената част на обвинението. Също така съдът подробно и аргументирано е изложила тезата си за несъставомерност на деянието и по това обвинение. Аргументите се споделят изцяло от настоящия състав и същите са в унисон с установената съдебна практика - Постановление № 2/80г. по н.д. 2/80г., Пленум на ВС, Решение № 30 от 25.04.89г. по н.д. №19/89г. на ОСНК. Обект на защита по чл.283 от НК са обществените отношения, гарантиращи безкористното проявление на длъжностните лица в тяхната извънслужебна дейност, авторитет, престиж, нравствени устои на длъжността, която заемат. Обществената опасност на деянието и отговорността за извършването му са налице при злоупотреба със служебно положение, с цел лична или за друго противозаконна облага независимо от това дали тя е реализирана или не. За състава на престъплението по чл.283 от НК е необходимо длъжностното лице да е използвало служебното си положение, и то с цел да набави противозаконна облага, както беше посочено за себе си или за друго. Касае се за използване от длъжностното лице на съответното длъжностно качество за реализация на една извънслужебна дейност. За разлика от престъплението по чл.282 от НК, при това по чл.283 от НК длъжностното лице само използва служебното си положение за набавяне на противозаконна облага, като от значение

е единствено обстоятелството, че службата, която заема, му дава възможност да набави облага, както и че длъжностното му качество улеснява мотивировката на други лица. В контекста на горните принципи положения напълно правилни са изводите на апелативния съд, че след като не се установява подсъдимият да е искал от магистратите А., Т. и Г. да нарушат свои служебни задължения във връзка с правораздаването, както и, че участниците в двете инкриминирани срещи не са имали правомощия да правораздават по делото на обв.Т., исканата преквалификация е невъзможна за реализиране. Правилно въззивната инстанция е приела, че с оглед конструираната от прокуратурата фактическа рамка на обвинението - проведените от подсъдимия срещи са с лица, които обективно не са имали възможност да повлияят на разследването срещу Т., е невъзможно ангажиране на наказателната отговорност на подс.Д. по чл.283 от НК. Неоснователно е твърдението в протеста, че свидетелите А. и Т./административен ръководител на ОП – Стара Загора, съответно зам. на административния ръководител/ с оглед на длъжностните им качества биха могли да повлияят “на администрирането на делото в първата фаза на наказателния процес”, а св.Г.- административен ръководител на ОС- Стара Загора, е “възможен (според системата за случайно разпределение на делата в Окръжен съд гр.Стара Загора) и потенциален Съдия-докладчик в първоинстанционното производство от втората фаза на наказателния процес”. Към момента на процесните срещи, св.Д. вече е била определена за наблюдаващ прокурор, с функциите, произтичащи от това и визирани в разпоредбата на чл.46 от НПК. Също така прерогатив на наблюдаващия прокурор са и решенията относно резултатите от съответното разследване. Дали свидетелят Г. би могъл да бъде определен за съдия –докладчик в съдебната фаза от наказателното производство, водено срещу Т. е само едно предположение, а изводите относно доказаността на инкриминираните на Д. обвинения следва да се базират само на несъмнени данни, доказателствено обезпечени. Съдът не е пренебрегнал и факта, че целта на подсъдимия не е била да набави за себе си или за обв.Т./когото не е познавал/облага, а в качеството му на ръководител – началник териториален сектор “Б.” - [населено място] към ГД Б. - София, да получи необходима информация, с оглед дейността на звеното. Ето защо неоснователно е твърдението на касатора, че фактическите положения по пункт първи на обвинителния акт, приети за установени по несъмнен начин и от двете инстанции, сочат, че подсъдимият И. Д. е осъществил състава на „престъплението по служба” по чл.283 от НК.

Предвид изложеното, настоящият състав на касационната инстанция намира, че въззивният съд не е допуснал нарушения на материалния закон, които да обусловят наличие на касационното основание по чл.348, ал.1, т.1 от НПК.

В обобщение, атакуваният съдебен акт на Апелативен съд – Бургас следва да бъде оставен в сила.

Водим от горното и на основание чл.354, ал.1, т.1 от НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА въззивна присъда № 102 от 11.07.2018г., постановена по внохд № 118/18г. по описа на Апелативен съд – Бургас.
Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1.

2.